

Uitgangspunten algemeen

- Voor iedereen een betaalbare oplossing.
- Iedereen moet kunnen participeren en meedenken.
- De overgang naar duurzame energie combineren we met energiebesparing.
- Zoveel mogelijk benutting van duurzame warmtebronnen.
- We besparen zoveel mogelijk CO₂.
- De gemeente ondersteunt de bewoners waar nodig, bijvoorbeeld bij vergunningverlening in het kader van buurtwarmte.
- We gaan zoveel mogelijk voor eigenaarschap en zo min mogelijk afhankelijkheid van derden.
- We zoeken de balans tussen beproefde oplossingen en innovatie.
- We betrekken de industrie en bedrijven in de Rietkampen.
- We geven de voorkeur aan lokale of regionale oplossingen.
- De bestaande aardgasleidingen worden niet weggehaald.
- In de wet is op dit moment niet vastgelegd dat gebouweigenaren verplicht kunnen worden om van het aardgas af te stappen, ook in de huidige Transitievisie warmte (2021-2026) is dit als uitgangspunt opgenomen, er is dus keuzevrijheid.
- We herijken de keuzes met regelmaat en volgen de ontwikkelingen op de voet, zodat we kunnen bijsturen waar en wanneer nodig.

Uitgangspunten voor oplossingen

De bewoners hebben daarna de onderstaande uitgangspunten voorgesteld. Daar zullen de oplossingen zoveel mogelijk aan moeten voldoen:

- De oplossingen moet onderhoudsvriendelijk zijn.
- Kwaliteit en onderhoud van de installaties, dus ook warmtepompen, moet gegarandeerd zijn.
- We houden rekening met seizoenen: bij het verkennen van oplossingen houden we rekening met koude en warme periodes.
- Zo min mogelijk overlast tijdens uitvoering en daarna (geluid/ zicht), centrale installaties mogen het straatbeeld niet verstoren.
- We houden rekening met ruimtebeslag in woning en straat.
- Toename van houtstook moet worden voorkomen.
- Enka pluim: onder de wijk door stroomt het vervuilde grondwater van de voormalige Enka fabriek. Bij gebruik van bodemwarmte moet hier rekening mee gehouden worden.
- Kleine collectieve oplossingen (buurtwarmte in de vorm van lage temperatuur collectieve warmteoplossingen en in eigendom van de inwoner vormen onderdeel van de alternatieven. Of ze er uiteindelijk komen zal afhangen van onder meer draagvlak onder de inwoners en zal tijdens de uitvoeringsfase blijken.

- ✓ Oplossingen dienen zoveel mogelijk bij te dragen aan het beperken of vermijden van netcongestie en aan de stabiliteit van de energievoorziening in de wijk. Bij alle oplossingen houden we rekening met vraag en aanbod (balans), de eventuele benodigde verzwaring van de elektriciteitsaansluiting in huis. Inzicht in de benodigde netverzwaring moet bekend zijn, verrassingen of stroomuitval moeten voorkomen. We onderzoeken de opties om energie te delen tussen inwoners onderling, inwoners en organisaties.
- ✓ Gemiddeld genomen gaat het aardgasnet zo'n 60 jaar mee. Het aardgasnet van de Rietkampen kan technisch gezien nog zo'n 30 jaar mee. Op dit moment is er geen aanleiding en zijn er geen plannen om het aardgasnet voor die tijd weg te halen.
- ✓ Over het algemeen wordt gerekend met een gemiddelde levensduur van 15 jaar voor verwarmingsinstallaties. Voor het bepalen van de tappen en het maken van een spijtvrije keuzes voor de eerstkomende 15 jaar, baseren we ons op de kennis en praktische toepassingen van nu. Bestaande oplossingen vergelijken we met elkaar over een levensduur van 15 jaar.

Individuele oplossingen voor verwarmen

De woningen in de Rietkampen zijn grotendeels gebouwd in de jaren negentig en goed genoeg geïsoleerd voor de volgende oplossingen:

- ✓ Hybride warmtepomp in combinatie met gasketel en als 2^e stap over op volledig elektrische warmtepomp
- ✓ Direct over op volledig elektrisch, met als bron de lucht, bodem of thermische zonnepanelen (pvt)
- ✓ Verwarmen met een airco (lucht-lucht warmtepomp) raden we **alleen** aan voor goed geïsoleerde en kleine ruimten.
- ✓ Appartementseigenaren kunnen het beste als VvE een gezamenlijke aanpak uitvoeren. De route is onder andere afhankelijk van of op dit moment de bestaande manier van verwarmen individueel of collectief is. Daarnaast is de grootte medebepalend, zo zijn er VvE's van 2 appartementen in de Rietkampen, maar ook van 90 of meer en ook in verhuur.

Advies: voorgestelde routes aardgasvrij

Op basis van de resultaten zijn gemeente en meedenkers op de volgende voorkeursroute(s) uitgekomen:

- ✓ Energie besparen door kleine maatregelen, isoleren en ventileren met behulp van het stappenplan om de energie- en warmtevraag nog zover mogelijk te verlagen.
- ✓ We adviseren collectieve (inkoop)acties voor glasvervanging en warmtepompen op te nemen in het BUP.
- ✓ Individuele oplossing aardgasvrij ready met hybride warmtepomp (gasketel gecombineerd met lucht-warmtepomp). Hiermee kan tot 60% bespaard worden op energie en zo'n 30% op CO₂.

- ✓ Individuele oplossing aardgasvrij met de volledig elektrische warmtepomp. Warmtebron is lucht, bodem of water, thermische panelen. Hiermee kan tot 80% bespaard worden op energie 55% tot 65% op CO₂.
- ✓ Buurtwarmte daar waar interesse/draagvlak en mogelijkheid toe is.
- ✓ Toevoeging van zonnepanelen op dak waar mogelijk zorgt voor aanvullende CO₂ reductie. Er kan glas geleverd worden dat ook zonnecellen in zich heeft (PV-glas). Dit is op dit moment een dure oplossing met een laag rendement. Voorlopig lijkt dit niet zinvol om te adviseren voor de woningen in de Rietkampen.
- ✓ Neem de mogelijkheden van energie delen en opslag van energie mee.

Financieel-economische uitgangspunten

- ✓ Het streven is naar zo laag mogelijke maatschappelijke kosten en eerlijke verdeling te gaan.
- ✓ We streven ernaar het gat tussen woonlastenneutraal en daarboven te minimaliseren voor alle doelgroepen, huurders en kopers.
- ✓ De gemeente gaat op zoek naar een goed aanbod voor de inwoners met betrekking tot die woonlastenneutraliteit.
Woonlastenneutraliteit is een nationaal vraagstuk, waarbinnen gemeenten een beperkte rol hebben.
- ✓ Er moeten diverse subsidies en aantrekkelijke leningen voor de financiering van maatregelen beschikbaar zijn.

Overige uitgangspunten voor het opstellen en uitvoeren van het BUP

Verder hebben de inwoners nog de volgende suggesties meegegeven aan het projectteam:

- ✓ Het BUP moet een perspectief bieden aan bewoners en ook duidelijk zijn over wat geen optie is (zoals het warmtenet van WBE). Of wat voor de korte termijn nog geen optie is, zoals waterstof.
- ✓ Het BUP moet ook duidelijk zijn over wat we nog niet weten.
- ✓ Ontwikkelingen gaan hard. Het kan dus noodzakelijk zijn of gebeuren dat adviezen en rekenmodellen geactualiseerd moeten worden in een vervolgfase. Dit kan eventueel leiden tot aanpassing van eerder gedane keuzen.
- ✓ Nu nog heeft men de keuze om wel of niet van het aardgas af te gaan. Er is zorg of dat zo blijft, houdt ook tijdens de uitvoering van het BUP daarover contact.
- ✓ Neem daarom ijkmomenten op in het BUP (2035 of 2040), zodat je kunt inspelen op ontwikkelingen.
- ✓ Kom met een duidelijk “ontzorgaanbod” of “menukaart” voor het nemen van maatregelen, dat klaarligt voor de bewoner zodra deze er aan toe is.
- ✓ Maak gebruik van de kracht van collectiviteit.

- ✓ Organiseer daarom tenminste eenmaal per jaar een collectieve actie.
- ✓ Organiseer daarvoor tijdens de uitvoering 1 à 2 x per jaar een (bijpraat)moment.
- ✓ Maak een jaarlijkse voortgangsrapportage en maak die kort en boeiend

Participatie & draagvlak

In het participatietraject warmte Ede kennen we de volgende niveaus (ook wel participatieladder genoemd):

2. abonnees nieuwsbrief

3. alle inwoners, alle gebouweigenaren, alle andere belanghebbenden (b.v. netbeheerder)

De meedenkers mogen ook meedoen en kiezen daarvoor het niveau dat bij hen past. De regierol ligt bij de gemeente, dit is zo door de rijksoverheid vastgesteld.

- ✓ De meedenkers hebben aangegeven in een adviserende rol betrokken te willen blijven bij de vervolgfases. Dat betekent volgens de participatieladder dat zij op de 3e trede zitten.
- ✓ De gemeente pakt de leidende rol op.

De stakeholders spreken af:

- ✓ Alle inwoners van de wijk krijgen de kans om te participeren.
- ✓ Wederzijdse transparante en inclusieve communicatie: alle groepen inwoners en alle typen gebouweigenaren weten waaraan hij of zij toe zijn.

- De gemeente informeert inwoners duidelijk en tijdig over de voortgang en wat met de inbreng/(tegen)argumenten van de betrokkenen is gebeurd. Ook stroomlijnt de gemeente dit traject zoveel mogelijk binnen het overkoepelende project.
- We werken op basis van vertrouwen.
- Technieken, oplossingen en consequenties moeten begrijpelijk zijn voor inwoners.